

Ramis Rıskulov

(1934)

Şair R. Rıskulov 1934 yılında Kırgızistan'ın Moskova kasabasının Kızıl Too köyünde dünyaya gelmiştir. 1951 yılında Frunze'deki öğretmen okulunu, 1959 yılında ise Moskova'daki M. Gorkiy adındaki edebiyat enstitüsünü bitirmiştir. 1953-1955 yılları arasında LKCS Merkezî komisyonunun Yüksek Komsomolluk okulunda okumuştur.

Şairlik yoluna "Kırgızstan Pioneri" gazetesinde çalışmasıyla başlamıştır. Sonraları "Leninçil Çaş" gazetesinin redaksiyonunda, "Ala Too" dergisinde görev yapmıştır. Günümüzde yeni eserler vermek için çalışmaktadır.

R. Rıskulov'un şiirindeki farklılıklar çok erken farkedilmiştir. İlk şiir kitabı "Caz" 1959 yılında yayınlanmıştır. Şiirleri Kırgızca'nın yanı sıra Rusça ve Letonya dillerinde de yayınlanmıştır.

R. Rıskulov Kırgız şiirinin sınırlarını, şekillerini çekinmeden değiştiren, genişleten, geliştiren yenilikçi bir şairdir. Şair Kırgız şiirinde ilklerden biri olarak "beyaz şiir" şeklini getirmiştir. R. Rıskulov çevirmen olarak A. Puşkin, V. Mayakovski, N. Nekrasov, A. Voznosenski, H. Aşimdcan vb. yazarların eserlerini

çevirmiştir.

1986 yılında "Şiirler" adlı şiir derlemesi ile Kırgız Yazarlar Birliği'nin Alıkul Osmonov adına verilen ödüle sahip olmuştur. Şair 1959 yılından beri Kırgız Yazarlar Birliği'nin üyesidir. R. Rıskulov'un yayınlanan eserleri şunlardır:

Caz, Şiirler ve manzume, Kırgızmambas, Frunze 1959

Ir Çını, Şiirler, Mektep, Frunze 1967

Künmayram, Şiirler, Mektep, Frunze 1967

Dangkan, Şiirler ve manzume, Kırgızstan, Frunze 1970

Şattuu Irlar, Seçmeler, Kırgızstan, Frunze 1973

Dilbar, Şiirler, Mektep, Frunze 1975

Külkü Çaçam, Şiirler ve manzume, Kırgızstan, Frunze 1977

Çaştık Şaarı, Şiirler, Kırgızstan, Frunze 1981

Eki Cöcö, Şiirler, Mektep, Frunze 1981

Irlar, Kırgızstan, Frunze 1984

Ay Böbök, Şiirler, Mektep, Frunze 1988

Ir Nöşörü, Şiir ve manzumeler, Mektep, Frunze 1988.

Şiirler

KISTARILDIK ABAGA

Kızıl çelek eköobüz
Kılkıldadık talaada,
Celge tolpup dirildep
Kıstarıldık abaga.

Çaşıl cooluk eköobüz
Çarkıldadık talaada.
Kanat bolup kerilip
Çatıp aldık şamalga.

Kızıl sabak, kızıl gül
Kölöködö örülüp,
Kıtkılıktap emne üçün
Kızdar surayt köründük.

KIZIL KÖÇ

Kızıl-köç con aşıp
Kılkıldagan köç ele.
Kız kıyadan körünüp
Kılt dey tüştü keçe ele.

Çaşıl-ala con aşıp
Çalbırttagan köç ele.
Çaş kıyaldan çark etip
Çalt dey tüştü keçe ele.

Çıltıldagan ot ele
Çılga suunun arası.
Tütün menen akırın
Çılıp ketti karaçı.

SIKIŞTIRILDIK HAVAYA

*Hafif giysilerle ikimiz,
Süzüldük kırlarda,
Rüzgârla dolup, dalgalanarak
Sıkıştırıldık havaya.*

*Yeşil örtüyle ikimiz,
Parladık kırlarda.
Kanat olup gerilerek,
Önüne katıldık rüzgârın.*

*Kırmızı sap, kırmızı gül,
Gölgede örülerek,
Kıs kıs gülererek niye
Kızlar ister görümlük.*

KIZIL GÖÇ

*Kızıl göç dağ sırtını aşıp,
İlerleyen göç idi.
Kız yamaçtan görünüp
Bir anda düştü daha dün.*

*Yeşil-ala dağ sırtı aşıp,
Alevlenen göç idi,
Genç yamaçtan bir anda
Hemen düştü daha dün.*

*Çıtırdayan ateş idi
Su yatağı-derenin arası.
Duman ile yavaşça
Kaydı gitti baksana.*

Uçup ketti şumkarım,
Kaçıp ketti tulparım.
Karaanın köçtün cogotup
Uç-kıyır boylop çurkadım.

Kızıl kıyak koldo oynop,
Kımsınışıp boy boylop.
Kızık kündör öttü go
Kılçaktaşıp col boylop.

Caşıl şakek koldo oynop
Caşınakay oy oylop.
Caştık kündör öttü go,
Caşınışıp col boylop.

Aydıñ köl beti munarлуу,
Al kündör este kumarı.
Algalap dağı cürögü,
Ak elpek caşoo tumarı!

CILDAR KANATINDA

Cıldardın men kanatında sürülöm,
Kumday cışıp barat mezigil denemi.
Düpüldögön molotilka taşıñday,
Düküldötüp aydap kelem kememdi.
Cıldar ürköt cılığa okşop dübüröp,
Özüñçö men ańgememdi kuramın.
Kaysı burçta kalıtıramın akırı
Caştıgımdın kızıldangan bulañın.
Şuulday ötkön cıldar maga kol bulgan
Caralgansıym caşıl kündün teginen.
Ketkim kelbey kerceyemin dağı ele
Kılçaktatkan caştık kündün çeginen.

İŞENÜÇ SEZİM

Cerdik denemdin bütkül kalçıladaşı menen,
Cazgı iñirlerdin ırı menen.
Oylorum menen oygo catkan tañ atkança
Kuçaqtaym men keleşteki caaday kerem.
Tüştörüm menen bala kezde men körgön
Carkıratıp körgön uşul düynönü.
Adamdardı tosıp çıgam
Bul düynögö kelışelek alige.
Şańgıragan üñdör anda uktap catat.
Tüştör köçü buruldayt.

AY TALANT

Zamanım külöt nur cayıp
Caştardın mookum kañdırıp.
Kılçayat caştık karanıp
Ir cazsam içti cañdırıp.

Közüñdö otu barlardı
Irdaymın dayımsüyünüp.
Cılañbaş ergip köçögö
Çıgamın tosıp cügürüp.

Uçtu gitti kartalım,
Kaçtı gitti yürük atım.
Karaltısını göçün yok edip
Dört yana doğru koştum.

Kızıl kıyak (bitki ismi) elde oynar,
Büzülerek boy sunar.
Güzel günler geçti,
Geriye bakarak yol alır.

Yeşil yüzük elde oynar,
Güzel bir şeyler düşünür.
Gençlik günleri geldi geçti.
Saklanarak yol alır.

Aydın göl yüzü karanlık,
Ö günlerde arzuyu hatırla.
İleriye doğru beraber yürüyelim,
Ak elpek hayat muskası!

YILLARIN KANADINDA

Ben yılların kanadında sürükleniyorum,
Kum gibi temizlemekte zaman bedenimi.
Sürüklenen patoz taşı gibi,
Sürüyüp geliyorum gemimi.
Yıllar ürker yıldı gibi kaçışır,
Kendimce ben hikâyemi kurarım.
Hangi köşede bırakırım sonunda,
Gençliğimin kırmızıya boyanan anını.
Art arda geçen yıllar bana el sallar;
Yaratılmış gibiyim yeşil güneşin özünden.
Gitmek istemem oyalanırım hâlâ,
Özlem duyulan gençlik gününden.

GÜVEN DUYGUSU

Topraktan bedenimin tüm sarsılışı ile,
Bahar alaca karanlıklarının şiiri ile.
Düşüncelerim ile düşünceye dalan tan atana dek,
Kucaklarım geleceği yay gibi gererek.
Düşlerim ile çocuk iken gördüğüm,
Parlatarak gördüğüm bu dünyayı.
İnsanları karşılarım
Bu dünyaya daha gelmemiş.
Çınlayan sesler o zaman uyumakta.
Düşlerin göçü tütmekte.

EY HÜNER

Zamanım nur yayıp güler,
Gençlerin hevesini kandırıp.
Bakınır gençlik arkasına,
Şiir yazsam içleri yakıp.

Gözünde ateşi olanları,
Şarkı söylerim daima sevinerek.
Başı açık atılarak sokağa,
Çıkarım koşarak karşılamaya.

Külüşöt anda şıfkıldap
Biröölör bizdi kaytalap,
Eritip kündön kuyganday
Emneñ bar senin, ay talant.

TÜŞÜMÖ KİRDİ MEKENİM

O, meken, seket ketem, tüşkø kerdin,
Alısta men akuuda cürgönündø.
Canıma sen akırın basıp keldin
Sır çeçip meni menen tüñdörümdø.
Tüşümdø sen kız bolup maga keldin,
Kökürök kergep tolgon avan kerdim.
İyildin uşunçalık cakın bastın,
Suradım, suroo berdin akıldaştın.
Añgıça ak töşüñdün kalı kanap,
Kızgaldak ösüp, çıgıp, turdu karap.
Sugarsam kanım menen desem samap
Tamırı al güldördün caatı kanap.
Caniñan cansız kızdar ötüp cattu.
Birok tez elesteri öçüp cattu.
Cabişıp kiyimderge, butaktarga
Buruldap ak buluttar köçüp cattu,
Miñgeniñ kızıl buudan corgolodu,
Kıdırıp bara cattu oy-toolordu.
Kişenep kütüp turgan menin atım
Aykırıp aygay salıp sızdım baçım.
Öpsöm deym kuup cetip, uç karager!
Kayrıbay, sıñdırbastan kız kanatın.
Aşuudan aşuu keldi ulam biyik,
Zıpıldayt ötkön küngø cok sanatım.
Añgıça bir askara çıgıp kettiñ,
Kızargan cooluguñdun kördüm çetin.
Çömülüp tunuk kölgø bir ookumda
Kün tiygen nur çaçırıp açtın betiñ.
Kıpkızıl buudaylardın kılkanıñday
Kızardı kündün nuru beşim çeñde.
Koştoşuu suluuluğu ulam kızık
Betiñdi tosup turduñ erkiñ celge.
Tamşanıp dağı karay berdim,
Bir ookum too tübüñdø aldım demim.
Tuugan cer, tunuk başat, keñ mekenim,
Tüşümdø sen kız bolup maga keldin.
Dirkirep köz çaş agıp, cürök kiyip,
Eskerip catıptırmin eles tüyüp.
Dalayga sıırım saga aytıptırmin
Col cürüp seni menen miñ küñçülük.
Kızganam uuru közdön seni ayal,
Köz toyboyt meykiniñdi karap-karap.
Cügürsöm cer tanabın ulam kerip
Sozulat uç-kıyırın araa-karap.
O, meken, keçirip koy men uyalsam,
Aytalsam süygöñdügüm tüştø gana.
O, meken, sen kız bolup tüşkø kirdin,
Tuugan cer... güldüü aymak canarlana...

Gülüşürler o zaman kahkahayla,
Kimileri bizi taklit eder
Eritip güneşten koymuş gibi
Neyin var senin, ey hüner?

DÜŞÜME GİRDİ VATANIM

Ey aziz vatan, düşüme girdin,
Ben gurbete okumaya gittiğimde.
Yanıma sen usulca bastın geldin,
Giz çözerek benimle gecelerimde.
Düşümde sen kız olup bana geldin,
Bağırımı hava doldurarak bekledim.
Eğildin o kadar yakınlaştın,
Sordum, sen sordun, fikir aldın.
O sırada beyaz göğsünün beni kanayarak,
Bir lale büyüdü, baka kaldı.
Sulasam diye düşünürken kanımla
O lalelerin damarları düşmanı kanamakta.
Yeniden sayısız kızlar geçti gitti.
Fakat hayalleri hemen silindi gitti.
Yapışarak giyimlere, budaklara,
Hızla beyaz bulutlar aktı gitti.
Bindiğin kızıl yürük yorga yürüdü,
Dolaştı bütün ovaları, dağları.
Kişneyerek beklemekte olan atım,
Bir savaş narası salarak kaçtım hızla.
Öpsem derim kovup yakalayıp, çu karager!
İncitmeden, kırmadan kız kanadını.
Tepelerden tepe geldi oldukça yüksek,
Zıplayıp geçecek güneşe yok bir şiirim.
O sırada bir kayanın üstüne çıktın,
Kızaran başörtünün gördüm kenarını.
Dalarak berrak göle bir anda,
Güneş degen nur saçarak açtın yüzünü.
Kıpkızıl buğdayların çöpleri gibi,
Kızardı güneşin nuru öğle vaktinde.
Selamlamak güzelliği daha güzel,
Yüzünü karşı verdin esen yele.
İç çekerek sana bakmaya devam ettim,
Bir anda dağ dibinde aldım nefesimi.
Doğduğum topraklar, berrak kaynak, geniş vatanım,
Düşümde sen kız olup bana geldin.
Damla damla göz yaşı akıp, yürek yakıp,
Hatırlamaktaymışım, hayal kurup.
Uzun süre sırlarımı sana söylemişim,
Yol alırken seninle bin günlük.
Kıskanırım kem gözlerden seni, sakınırım
Göz doymaz genişliğine bakmakla.
Koşsam yer ipini iyice gerip
Uzar üç kenarın git gide.
Ey sevgili vatanım affet beni utanırsam,
Sadecede düşümde söyleyebilirim sevdiğimi.
Ey aziz vatanım, sen kız olup düşüme girdin,
Doğduğum topraklar... Çiçekli yerler yenilenerek...